

Jak jsem práci neutekla napotřetí

Paní redaktorko, a hlavně pozdravujte Bohouška Houšku...

Nejvoňavější městečko, které jsem kdy navštívila, je Štamberk. Vládne tu těžko popsatelná vůně medu, koření, oříšků a pečeného těsta. Štamberští podle pověsti protřhli hráz rybníka, čímž zatopili tatarský tábor. Nepřátele pobili, a v pytlích našli nasolené uši křesťanů, které krutí Tatařini vezli svému chánovi. Staletími pověst zeslázla a snad v každé ulici tu pečou perníkové uši – kornoutky lité nebo válené, všechny zaručeně pravé. Levé ucho ve Štamberku neseženete. Uši nakoupíte v prodejních po-travin v chuti klasické, mandlové a oříškové, na stáncích navíc seženete uši skořicové, a v cukrárnách? Ucho polévané čokoládou, obalené oříšky, se šlehačkou a ovocem.

S batohem uší pro přátele jsem zavítala do místního infocentra, v němž sídlí Muzeum Zdeňka Buriana. Za pouhou dvacetikoruunu jsem se rázem propadla do dětství a s rozkoší prohlížela důvěrně známé ilustrace dobrodružných knížek. Při prohlídce expozice se mi vybavil nenápadný tichý pan Houška z Hřivic, který vlastní rozsáhlou sbírku Burianových reprodukcí. V dětství hodně stonal a nemohl běhat s ostatními kluky. A tak četl a četl, a byly to právě ilustrace Zdeňka Buriana, které chlapci nabídlý únik z tíživé reality a umocňovaly svět nádherného dobrodružství. Po prohlídce mi to nedalo a zeptala jsem se sympatického voustatého Aleše Durčáka z infocentra, zda pana Houšku zná. Zareagoval s bezbřehým nadšením.

„Jakpak bych neznal našeho Bohouška. Vynikající člověk! Řekl bych, že jeden z posledních poctivých na tomto světě. Když jsme Muzeum Zdeňka Buriana vytvářeli, byl to právě Bohoušek Houška, který prokázal fenomenální znalost Burianova díla.

Všichni tu máme pana Houšku moc rádi, a jen litujeme, že mu jeho zdravotní stav nedovoluje, aby mezi nás zavítal častěji. Vždyť nám přispěl i do almanachu ke stému výročí umělcova narození. Cože, vy to nevíte? Perfektní článek. No schválně vám to okopíruji... budu rád, když aspoň část zveřejníte,“ ožil Aleš Durčák ze štamberského infocentra.

Houškův článek přibližuje poslední rok umělcova hektického života, vyplněného každodenní pilnou prací.

„...Zdeněk Burian, mág štětce a pera vtiskl tvář hrdinům dobrodružných knížek několika generací dychtivých čtenářů. Navíc nám na základě suchých vědeckých fakt vypočetl pravěk Země. Téměř 60 let tvořil ve svém ateliéru úžasná plátna a ilustrace, nezdolný a plný tvůrčích nápadů. Umělcova ruka se definitivně zastavila až v červenci roku 1981; předtím si pouze odskočil do nemocnice na celkem běžnou operaci břicha.

Za několik dnů byl zpět doma a těšil se na další práci. Nastaly však komplikace, a tak byl opět převezen do nemocnice, kde 1. července zemřel ve věku 76 let.

Rok 1981 započal pro Zdeňka Buriana velmi nadějně a triumfálně. Po obdržení titulu zasloužilý umělec připravoval tři velké pražské výstavy. Především však pokračoval na velké zakázce pro Východočeskou ZOO ve Dvoře

souboru volných listů Zdeňka Buriana – pravěk. Obraz Šavlozubý tygr a sopky byl malován jako soukromá zakázka, není známá, kde se nachází, a nebyl nikdy reprodukován.

Podíváme-li se na Burianovu ilustrační tvorbu, stihl v tomto roce udělat 18 perokreseb pro dobrodružný román Bílá vydra na stopě. Dále vzniká 8 perokreseb pro poemu Sen o zvířatech.

FOTO KVĚTA TOŠNEROVÁ

Králové n./L., kterou započal už v roce 1977. Měl vytvořit celkem 34 rozměrných pláten vývoje života na Zemi. Do konce roku 1980 měl hotových 20 pláten. Posledním umělcovým dílem byl obraz Život v ordovickém moři. Vznikly ještě dva menší obrazy pro druhé vydání knihy Jak vznikl člověk, nebo pokračování

Z časopiseckých ilustrací pak vznikly dvě barevné tempery k povídkám Černí detektivové.

Z volné tvorby byl dokončen obraz Portrét Jana Škořepy a autoportrét. Další obraz – Indiáni na lovu bizonů – zůstal pouze rozpracován. Je známa ještě kresba tužkou na papíře Portrét Indiána.

A co měl v plánu? Na prvním místě dokončení cyklu obrazů pro Východočeskou ZOO. Měl namalovat obrazy Pteranodon ingens, Gigantopithecus blacki a Homo habilis; vše rozměrná plátna. Na programu bylo 12 nových olejů na kartonu pro volné pokračování knihy Člověk a jeho dějiny. S nakladatelstvím Albatros měl podepsanou smlouvu na ilustrování knížky Melodie proti Siouxům. Jistě by byl pokračoval pro stejné nakladatelství v ilustrování dalších příběhů Bílé vydry. Pro nakladatelství a vydavatelství Supraphon připravoval opravdovou lahůdku – litografii s názvem Zkáza Atlantidy. Po ořesných zážitcích z nemocnice se rozhodl namalovat Hlavu Ježíše Krista...

Tolik ve stručnosti Bohumil Houška o Zdeňku Burianovi. A samozřejmě musím vyřdit: „Pozdravujte Bohouška od Aleše!“ – hlaholil pán ze Štamberka.

Připravila Květa Tošnerová

FOTO KVĚTA TOŠNEROVÁ

Premiéra, jak se patří

Rádobydivadlo Klapý stoupalo po žebříku do kurníku

LOUNY – Dobře napsaná tragikomedie, Rádobydivadlo Klapý ve vrcholné formě a hlediště zaplněné vstřícnými diváky. Co více si přát! Ve Vrchlického divadle v Lounech se 23. října odehrála skvostná premiéra.

Současný ruský dramatik Nikolaj Koljada sepsal hru o milostném pětiúhelníku z prostředí provinčního divadla a z časů sovětské perestrojky. S chutí vykreslil několik omezených lidských typů, jak vystřižených ze společenských satir Nikolaje Vasiljeviče Gogola a aktovkových taškařic Antona Pavloviče Čechova. Režisér Ladislav Valeš dobře typově obsadil herce, což v ochotnických podmínkách není vždy jednoduché. A nabídl většině z nich vděčné komediální kreace.

Veronika Valešová si zahrála podváděnou manželku a pořádnou „stíhačku“. Pavel Macák buranského a zamilovaného režiséra. Jaroslava Matáková opuštěnou a „zbytečnou“ ženskou. A Petr Bernard těžkopádného a láskou k milence poblázněného manžela. Dohromady tedy pěkně nešťastné panoptikum, žijící ve lži o vzájemných citech.

Katalyzátorem jejich vztahů se stala mladá, krásná herečka v podání Petry Znamenáčkové, která oběma zamilovaným pá-

nům splnila – alespoň na chvíli – ony dávno zapomenuté touhy o lásce. V duchu svých velkých vzorů se přes její postavu autor nakonec dopracoval k osvědčenému morálnímu paradoxu, že v pokrytecké společnosti bývají nejmravnější ti nejoprávněnější, třeba i sexuálně promiskuitní jedinci. To ovšem jen za cenu toho, že je autoři nenechají příliš mluvit.

A jak dopadly iluze obou párů, toužících po přestavbě a hlasnosti svých životů, netřeba dodávat. Představení, kde se každých deset minut někdo pokouší oběsit nebo utopit (i když „ne tak úplně, soudruzi“), mohlo být klidné pojato jako hodně krutá groteska. Valeš však pro ně zvolil výrazně komediální polohu s groteskními prvky, od „němé“ honičky za doprovodu žertovné hudby v první části, přes vtipné popřestávkové dejavu, po některé kostýmy. Humor plynul především z ostřejšího slovníku, poloabsurdních situací a promyšleného přehrávání.

Mužští představitelé ke svým

úlohám přistoupili více méně karikujícím způsobem. Macák byl přesný a neodolatelný a Bernardovi pomáhala i „ujždějíci“ intonace, která jeho postavě ještě přidávala na nouzovitosti. Tu naštěstí vyvážilo smutné a dojemné sólo na klarinet. Valešová s Matákovou střídaly karikující a civilní polohy a jejich civilně

komické dialogy patřily k zdozobě inscenace. V malých rolích nervlých sousedů se dále představili Jaromír Holfeuer, Robert Deme, Liběna Štěpánová a Jan Kaška.

Slepice tedy opět ukázala, že ruský „smích skrze slzy“ je univerzální. Vždyť „život je jako žebřík do kurníku, krátkej a posranej!“

Jan Vnouček

FOTO MIROSLAV PÁŽEK BLÁŽEK

Koljadova tragikomedie Slepice náležitě zazvěřila prkna Vrchlického divadla. Zleva Petr Bernard, Veronika Valešová, Petra Znamenáčková, Pavel Macák a zády Jaroslava Matáková.

cesta za zdravím

■ Připravuje Lékárna Na Široké, ulice Kosmonautů 2303, Louny

Umělá výživa dětí do věku 6 měsíců

Nejpřirozenějšímu a nezastupitelnému způsobu výživy novorozenců a kojenců – kojení - jsme věnovali náš minulý článek. Výlučné kojení se doporučuje do ukončeného šestého měsíce života a následně pokračování až do dvou let či déle, s postupným zaváděním příkrmů. Pokud však kojení není možné, je nutné zvolit co nejvhodnější náhražku mateřského mléka – umělou výživu.

■ Jaké mléko nejlépe vybrat?

Takové, které mateřské mléko nahradí co nejlépe. Moderní kojenecká výživa se snaží dodat dítěti nejen dostatek výživových látek, ale po vzoru mateřského mléka také posilovat imunitu. Základem umělé výživy kojenců je kravské mléko, které je svým složením lidskému mléku nejbližší. Ale pro výživu kojenců se musí dále upravit. Úprava mléka se týká všech jeho hlavních složek – bílkovin, sacharidů i tuků. Dále je umělé mléko doplněno o vitamíny, minerály, antioxidanty, stopové prvky a jiné látky, které jsou pro vývoj dítěte vhodné a často nezbytné.

■ Základní mléka

Dětem od narození do čtyř měsíců, které nejsou kojeny a nemají žádné zdravotní problémy, podáváme klasická počáteční mléka určená pro toto období. Většinou jsou v názvu označena symbolem 1 a jsou vhodná do ukončeného čtvrtého měsíce. Pro děti, kterým toto počáteční mléko nestačí, jsou hladové a ještě by neměly dostávat mléko pokračovací, je na trhu varianta mléka se zvýšeným sytícím účinkem. Od začátku pátého měsíce podáváme již výše zmíněná pokračovací mléka, zpravidla v názvu označená symbolem 2.

■ Bolesti břicha

Kojenec má citlivé a nevyzrálé zažívání a to může někdy způsobovat při příjmu potravy bolesti břicha, koliku nebo naopak zácpu při přechodu z mateřského mléka na umělou výživu, nebo špatnou snášenlivost standardní kojenecké umělé výživy. Na trhu je přípravek, který pomáhá řešit tyto obtíže. Má speciálně upravené bílkoviny a sacharidy a proto je vhodný v těchto případech. Podávání je vhodné konzultovat s lékařem.

■ Při problémech s alergií

Pokud někdo z rodičů nebo starší sourozenec má alergické potíže, je vhodné dítěti podávat speciální kojeneckou výživu označenou jako hypoalergenní. Bílkovina v tomto mléce ztrácí schopnost podporovat v těle rozvoj reakcí, které se mohou projevit alergií. Tudíž tato mléka snižují riziko alergií. Jsou značena symbolem HA a opět rozdělena na počáteční a pokračovací. HA mléka se používají preventivně. Je velmi důležité vědět, že tato mléka obsahují zbytkové množství alergenů, a proto je nelze použít při prokázané alergii na bílkovinu kravského mléka. Dítě, u kterého se tato alergie prokáže, musí dostávat speciální mléko. Rozhodnutí o jeho podávání je v rukou lékaře.

■ Ublinkávání

Na trhu je mléko, které dítěti pomůže tuto nepříjemnost zvládnout. Je to zahuštěné kojenecké mléko buď bramborovým škrobem nebo moukou ze svatojánského chleba. Ublinká-

vání zmírní tím, že omezí návrat mléka ze žaludku do jícnu. Opět by mělo být doporučeno lékařem. Podobná varianta existuje i pro kojené děti. Je to nemléčný přípravek, který se rozpustí v malém množství vody nebo mateřského mléka a podá se na lžičce před kojením.

■ Bezlaktózová mléka

Jsou určena pro děti, které trpí nesnášenlivostí mléčného cukru. Mohou se použít i po závažnějších průjmech, kdy také může dojít k této dočasné nesnášenlivosti a snížení schopnosti trávení laktózy. Dítě dočasně může být převedeno na toto mléko a pak zase zpět na původní výživu včetně mateřského mléka. Opět by mělo být podáváno na doporučení lékaře.

■ Sojová a kozí mléka

Mléka, jež mají sojový základ, nejsou určena k běžné výživě, ale pouze při dietních opatřeních souvisejících se vzácnou poruchou vstřebávání jednoho z cukrů. Jsou určena pro malou skupinu dětí a tudíž rozhodnutí o jeho zařazení opravdu necháme na lékaři. Pozor na běžná potravinářská sojová mléka! Ta nejsou pro kojence vhodná. Stejně tak kozí mléko, které obsahuje vysoké množství bílkovin, které zatěžují ledviny dítěte. Rodiče ho někdy podávají dětem, které nesnášejí kravské mléko, s představou, že jim pomůže. Bílkovina kozího mléka je stejně alergizující jako bílkovina mléka kravského a často dochází k alergii i na toto mléko.

■ Nedonošenci

Potřeby těchto dětí se od zdravého novorozence liší. Potřebují speciální výživovou péči s vyšším obsahem bílkovin, větším množstvím energie i minerálů, obohacenou o mastné kyseliny, které jsou důležité pro rozvoj mozku, zraku a vůbec centrální nervové soustavy. Ale s tím už si poradí speciální novorozenecká oddělení v našich porodnicích.

Cestu za zdravím se vám i vašim dětem snažíme co nejvíce usnadnit. Rádi vám s výběrem vhodného mléka dostupného v našich lékárnách, poradíme.

Michaela Páková,

farmaceutická asistentka

Příště na téma příkrmování dětí

Volně prodejné

LÉKY

a ostatní sortiment
AŽ DO DOMU

Objednávky a informace:

739 416 351

415 670 118

nasiroke@tiscali.cz

Vzácní a ohrožení živočišné na Lounsku, Žatecku a Podbořansku

Ještě s námi žije...Skokan štihlý

Skokana štihlého zařazujeme mezi tak zvané „hnědé“ skokany, kteří jsou vázáni na vodu pouze v době rozmnožování. Podobá se skokanu hnědému, od kterého se dá rozlišit dlouhými zadními nohama, u nichž, když je přiložíme podél těla dopředu, patní kloub přesahuje čenich.

Životním prostředím tohoto druhu jsou hlavně lužní lesy, kde se brzo na jaře rozmnožu-

je v malých tůních a loužích. V České republice patří mezi naše nejvzácnější žáby.

Donedávna nebyl tento druh z území okresu vůbec znám. Jediny současné výskyt byl zaznamenán u Krásného Dvora.

V rámci našeho státu se jedná o silně ohrožený druh. V Bernské konvenci je skokan štihlý zařazen v seznamu přísně chráněných druhů.

Herbert Tichý